

תחילת התיישבות יהודית במקום

ניתן למצוא שורשים לקהילה היהודית בעיר כבר בתקופה ההלניסטית. הברית החדשה מזכירה כי בעיר היה בית-כנסת בו הטיף פאולוס במשך שלוש שבתות רצופות.

הקהילה

לאחר גירוש ספרד בסוף המאה ה-15 הייתה למרכז היהודי הספרדי הגדול ביוון, עת הגיעו אל שאלוניקי עשרות אלפי יהודים, ביניהם רבי יוסף טאיטאצאק שהקים בה ישיבה גדולה, בה למדו בין השאר רבי משה אלשיך, רבי שמואל די מדינה (מהרש"ם), רבי אליעזר אשכנזי, רבי שלמה אלקבץ, רבי יצחק אדרי (מחבר שו"ת דברי ריבות) ורבי אישטרוק אבן שאנ"ל, והרב אברהם די בוטון בעל 'לחם משנה'.

בימי שבת העיר שבתה כמעט כולה, כולל הנמל, בשל הרוב היהודי. משקלה הסגולי הפך אותה בסוף המאה ה-18 לאחת הערים עם הקהילה היהודית הגדולה ביותר בעולם. שפת הלאדינו שהביאו עמם יהודי ספרד פרוחה בעיר זו מבחינה שירית ותרבותית. בין המאות ה-16 וה-18 הייתה העיר למרכז של תורה ותרבות יהודית. במאה ה-19 וה-20 פיתחו היהודים את התעשייה והבנקאות במקום. חברת כל ישראל חברים פתחה בה בתי ספר והופיעו עיתונים יהודיים בלדינו ובצרפתית. יהודי העיר פיתחו את העיר בכל הפרמטרים התרבותיים והכלכליים, בהם מסחר, תעשייה ובנקאות.

הקהילה בשואה

באפריל 1941 נכבשה שאלוניקי על ידי גרמניה הנאצית ו-65,000 היהודים שבה עברו סדרת השפלות והתעללויות, דירותיהם הופקעו, בית החולים היהודי הוחרם לשימוש הצבא הגרמני, עיתונים יהודיים נסגרו ומנגד הופיעו עיתונים אנטישמיים. ספרים יהודיים הוחרמו ונשלחו לפרנקפורט, בה הקימו הנאצים את המכון לחקר השאלה היהודית. בית העלמין היהודי העתיק חולל. במשך שנה לא הותקפו היהודים, למעט מקרים אחרים. בדצמבר 1941 הוקם היודנרט, ובראשו הרב צבי קורץ השנוי במחלוקת. בפברואר החלו המשלוחים היהודיים לאושוויץ. בנוסף, נשלחו יהודים בעלי אזרחות ספרדית או פורטוגזית, וגם יהודים "מיוחסים" (לגרמנים) למחנה ברגן-בלזן.

לאחר השואה

מהקהילה הגדולה המפוארת והמבוססת כמעט שלא נותר שריד. 96% מיהודי קהילת שאלוניקי, כ-50,000 נפשות, נספו בשואה. (-הידעת חשוב) כיום, מדובר בקהילה קטנה ומזדקנת. עיריית שאלוניקי קבעה את 27 בינואר כיום זיכרון לשואת יהודי הקהילה. (עוד הידעת) בכיכר מרכזית בעיר הוצבה אנדרטה לזכר 50,000 הקרבנות.

שאלוניקי

(Θεσσαλονίκη)

קהילות מספרות: קהילות יהודיות ביוון

מקדוניה היוונית

(Μακεδονία):

שאלוניקי | פלורינה

וריה | דראמא | סרס

קסטוריה | קוואלה

קאתריני | לנגדיה | נאוסה

